

STORTEST

Nesten som din egen seng!

For mange er ordet liggeunderlag synonymt med ukomfortable og relativt kalde celleskumunderlag. Glem dette – et moderne, oppblåsbart underlag er både kompakt og varmt og nesten like behagelig å ligge på som senga di hjemme.

Tekst/foto: Arne T. Hamarland

Mange tenker at det holder dersom bare soveposen er varm, men det de glemmer er at det er lufta i soveposen som isolerer. Selv om soveposen er aldri så tykk og god på oversiden, blir natta kald hvis det er kuldebru mot bakken på undersiden.

Det eneste som hjelper, er et godt underlag der den isolerende lufta holdes på plass og ikke klemmes bort av kroppsvekten.

Samtidig skal underlaget være så mykt at det former seg og støtter kroppen på en god måte. Et underlag på 6–7 centimeter er tykt nok til at kroppen kan synke litt ned og få god støtte samtidig som du ikke kjenner ujevnheter i bakken. Er tykkelsen under 3–4 centimeter, kjenner du gjerne bakken, og mye av komforten forsvinner. Det må være stort nok: ca. 55 centimeter bredt og minst 5 centimeter lengre enn deg. Det er en fordel at det er god nok friksjon mellom sovepose og underlag samt at sidekantene er noe forhøyet.

Hvis du kun går korte turer, eller turer inn til en fast camp, er et tykt, solid

og noe tyngre underlag et godt valg. Skal du gå langt, bør det være lettest mulig. Det kan være lurt å kombinere et lett, oppblåsbart underlag med et standard celleplastunderlag. Da kan sistnevnte rulles ut i pausene og ved bålet, og beskytte det oppblåsbare underlaget mot for eksempel skarpe steiner om natta. Og om det oppblåsbare skulle punktere, er ikke krisa total.

De letteste underlagene er ofte mer utsatt for punktering. Går lufta ut, blir det både kaldt og ukomfortabelt. Husk derfor alltid lappesaker!

For å beholde spenst og isolasjonsevne, bør underlag med isolasjonsmateriale oppbevares delvis luftfylt, ikke komprimert. Pumpeposene som følger noen modeller fyller raskt underlaget med tørr luft som ikke gir fukt/muggproblemer, og de kan brukes som vann-

tette klesposer på dagen og som hodeputetrekk om natta.

At underlaget er behagelig mot bar hud, er ikke tillagt mye vekt. Vi har testet disse typene:

- Selvoppblåsende underlag med åpent celleskum, hvor spensten i skummet (vanligvis polyuretanskum) får underlaget til å suge luft når ventilen åpnes. De fleste greier ikke å suge nok luft til å bli behagelige å ligge på. Da må du blåse/pumpe inn litt ekstra.
- Oppblåsbare underlag isolert med dun/syntetisk fyll eller med innvendig cellestruktur som isolerer. Isolasjonen kan ligge løst i cellene eller være laminert til over/underside. Bør blåses opp med pose eller pumpe for å unngå fukt/muggproblemer.

GJØR UNDERVERKER: En stor del av varmetapet skjer nedover, og der kan et godt underlag gjøre underverker.

KJEKT Å VITE

R-verdien forteller hvor stor motstand et liggeunderlag har mot varmegjennomgang, det vil si hvor godt det isolerer. Jo høyere R-verdi, desto bedre isolasjon. Selv om R-verdien alltid skal måles på samme måte, er det ikke alle som gjør det helt likt, og det kan påvirke resultatene. I tillegg er vi som individer forskjellige; generelt trenger kvinner varmere soveposer og bedre isolerte underlag enn menn. Fryser du lett, velg et bedre isolert underlag enn det tabellen sier.

Typiske R-verdier: 2: lavland midtsommer, 3: høyfjell midtsommer og lavland vår og høst, 4: nattetemperatur ned til 0 grader, 5: kuldegrader på frossen bakke, over 5: midtvintersbruk.

SLIK ER TESTEN UTFØRT

Testen er gjennomført på seinhøsten. Det er tilbrakt minst to netter på hvert underlag. Komfort er testet på hardt underlag, en natt på helt flatt og en natt med standardiserte ujevnheter som stakk opp ca. 2 cm. Friksjon mot sovepose og teltduk er testet med en person liggende på underlaget på heve-/senkeplate. Vinkel der sovepose eller underlag glir, er målt tre ganger og gjennomsnitt beregnet. Støy målt på 30 cm avstand når personen legger seg ned, ruller på rygg og står opp på den andre siden. Målt med ST-805 dB-måler.

Evne til å tåle ujevnheter er testet på flatt underlag med fem pinner (2 x 3 cm) på tvers under underlaget. Luftmengde i underlaget er justert for best mulig komfort. Våre målinger kan avvike noe fra produsentens, for eksempel er størrelse målt der underlaget faktisk gir støtte, ikke ytterste fliker.

SLIK LESER DU TABELLEN

Praktisk bruk: Lett å blåse opp og tømme for luft, tette ventiler, helst nedsenket, ikke utstikkende, god friksjon på begge sider, forhøyede sidekanter, god isolasjon i forhold til vekt/volum, pakksekk, pumpesekk/kompresjonssekk følger med, lett å tørke, overflate som ikke trekker fukt. Vektlagt med 40 prosent.

Komfort: Tar effektivt opp normale ujevnheter, mulig å få beskyttelsestrekk, støyer minst mulig. Vektlagt med 30 prosent.

Holdbarhet: Solide, godt beskyttede ventiler, pumpeløsning som eliminerer problemer med fukt/mugg i underlaget, funker helt/delvis med lekkasje, lappesaker følger med, garanti. Vektlagt med 30 prosent.

EXPED DOWNMAT UL7

Exped, www.exped.com, Ute Depot www.utedepot.no, testunderlag levert av www.hektapatur.no

Testunderlag i str.: Long/Wide

Målt vekt (kun underlaget): 853 gram

Målt størrelse sammenpakket (lengde x diameter): 29 x 13 cm

Målt størrelse oppblåst (bredde, lengde, tykkelse liggeområde): 65 x 197 x 7 cm

Oppgitt R-verdi: 5,9 (til -24 °C)

Pris: kr 1999,-

Blåses opp av pumpesekken med 6 fyllinger. Fyllt med 220 g vannavvisende 700-gåsedun. Svært varmt og behagelig. Skal tåle -24 °C. Kjenner ikke testujevnheterne gjennom underlaget, ved å regulere luftmengden takles også større ujevnheter godt. Pumpesekk følger med, fungerer også som ekstra vanntett pakkpose i sekken. Separat inn- og utventil, forsenket i underlaget. Glatt overside kompenseres noe ved at sidekanter er forhøyet.

Bedre friksjon på underside.
Middels støy.
Trang pakkpose.
Chair-kit (550 g) som ekstrautstyr gir sittestol pluss beskyttelsestrekk.
2 års garanti.

God liggekomfort, varmt, lett å pumpe opp

Støyer litt, trang pakkpose

9

Praktisk bruk	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"><div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div><div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #ccc;"></div></div>
Komfort	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"><div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div><div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #ccc;"></div></div>
Holdbarhet	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"><div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div><div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #ccc;"></div></div>
Totalt	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"><div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div><div style="width: 10%; height: 10px; background-color: #ccc;"></div></div>

EXPED SYNMAT 3-D7MW

Exped, www.exped.com, Ute Depot
www.utedepot.no, testunderlag levert av
www.hektapatur.no

Testunderlag i str.: Medium/Wide
Målt vekt (kun underlaget): 1010 gram
Målt størrelse sammenpakket (lengde x diameter): 27 x 14 cm
Målt størrelse oppblåst (bredde, lengde, tykkelse liggeområde): 65 x 183 x 7 cm
Oppgitt R-verdi: 4,9 (til -17 °C)
Pris: kr 2100,-

Blåses opp med medfølgende 4 l pumpebag på 6 fyllinger. Fylt med 150 g mikrofiber laminert på begge sider. Varmt og komfortabelt. Skal tåle -17 °C. Kjenner ikke testujevnheter gjennom underlaget, ved å regulere luftmengden takler dette underlaget også større ujevnheter godt. Glatt overside, god friksjon på underside. Forhøyede sidekanter bidrar til stabilitet. Middels støvende. Chair-kit på 550 g er ekstrautstyr og gir sittestol pluss beskyttelsestrekk når underlaget brukes. Pakkpose følger med. 5 års garanti.

God liggekomfort, varmt, lett å pumpe opp

Støyer litt

9

Praktisk bruk	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Komfort	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Holdbarhet	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Totalt	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>

BERGANS FOLDING MAT LIGHT

Bergans, www.bergans.com

Målt vekt (kun underlaget): 790 gram
Målt størrelse sammenpakket (lengde x diameter): 27 x 18 cm
Målt størrelse oppblåst (bredde, lengde, tykkelse liggeområde): 51 x 183 x 3,8 cm
R-verdi: 3,8
Pris: kr 800,-

Selvoppblåsende med PU-skumkjerne. Ytterstoff polyester 75D Ripstop. Tynnast i testen, kjenner ujevnheter gjennom underlaget, blir ubehagelig over tid. Begrenset evne til selvoppblåsning, må blåse inn mye luft med pust da det ikke er pumpemulighet. Kan gi fukt/muggproblem over tid. Utstikkende skruventil plassert på hjørne. Opplevs som glatt, og er blant underlagene med minst friksjon både på over- og underside. Trekker lite fukt. Blant de korteste i testen, fås kun i denne størrelsen. Støyer lite. Oppbevaringspose og reparasjonssett følger med.

Trekker ikke fukt, funker delvis ved punktering

Lite og tynt, ukomfortabelt på hardt underlag

6

Praktisk bruk	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Komfort	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Holdbarhet	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Totalt	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>

THERM-A-REST NEOAIR ALLSEASON

Therm-A-Rest, www.cascadedesigns.com, Vertikal AS, www.vertikal.no, testunderlag levert av www.hektapatur.no

Målt vekt (kun underlaget): 803 gram
Målt størrelse sammenpakket (lengde x diameter): 22 x 13 cm
Målt størrelse oppblåst (bredde, lengde, tykkelse liggeområde): 63 x 196 x 6,3 cm
Oppgitt R-verdi: 4,9, ned til -17 °C
Pris: kr 1699,-

Slitesterkt 75D polyesterstoff med patentert Triangular Core Matrix som gir over 100 soner/celler og reflekterende barrierer. Tåler kulde og vinter godt. Batteridrevet luftpumpe, men den fungerer bare delvis. Underlaget må derfor blåses opp med munnen. Inneholder ikke noe som kan råtne, skal derfor tåle langvarig fuktighet godt. Utstikkende skruventil. Burde vært mulighet for pumpesekk til fylling. God friksjon på begge sider. Støyer mye under bruk. Takler ujevnheter i underlaget meget godt, med korrekt lufttrykk takles selv store ujevnheter. Oppbevaringspose og rep.-sett følger med. Chair Kit som ekstrautstyr. 10 års garanti.

Komfortabelt, isolerer godt

Støyer, batteridrevet luftpumpe

8

Praktisk bruk	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Komfort	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Holdbarhet	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Totalt	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>

MOUNTAIN EQUIPMENT

Classic comfort 3.8 Mat

Mountain Equipment, www.mountain-equipment.co.uk, XC Sports, www.xcsports.com, testeksemplar levert av www.hektapatur.no

Målt vekt (kun underlaget): 710 gram, testunderlag i Regular (finns også i XL)
Målt størrelse sammenpakket (lengde x diameter): 26 x 15 cm
Målt størrelse oppblåst (bredde, lengde, tykkelse liggeområde): 51 x 183 x 3,8 cm
Oppgitt R-verdi: 3,2 (til -5 °C)
Pris: kr 999,-

Selvoppblåsende, i 30D ripstop nylon, tolags skummateriale inni. Fyller seg ca. 80 prosent, resten må blåses med munnen. Dette tilfører fukt i underlaget og på sikt kan det bli fukt/mugg. Utstikkende ventil som dras ut/inn for fylling/tømming. Kommer lett borti, ventilen åpnes ufrivillig når underlaget brukes. Den sentrerte varmesonen med tettere skumkonstruksjon hadde ikke særlig effekt. Glatt overside, bortsett fra to tværbånd med anti-skli silikonprint, underside med svært høy friksjon. Middels støyende og blant de letteste. Ujevnheter kjennes godt gjennom underlaget ved hofter/skuldre. Pakkpose følger med.

6

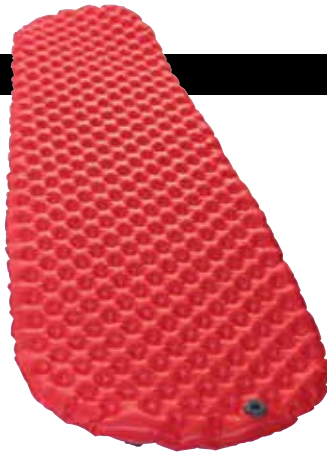

Fungerer delvis ved lekkasje, trekker ikke fukt

Tynt, ukomfortabelt, ventil åpner lett

Praktisk bruk	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Komfort	<div style="width: 75%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Holdbarhet	<div style="width: 75%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Totalt	<div style="width: 75%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>

SEA TO SUMMIT

Comfort plus insulated

Sea to Summit, www.seatosummit.com, CIR DAN www.cirdan.no, testunderlag levert av www.hektapatur.no

Målt vekt (kun underlaget): 1026 gram, testunderlag i large (finnes også i Regular)
Målt størrelse sammenpakket (lengde x diameter): 27 x 13 cm
Målt størrelse oppblåst (bredde, lengde, tykkelse liggeområde): 63 skuldre, 47 føtter x 200 x 5,2 cm
Oppgitt R-verdi: 5 (til -18 °C)
Pris: kr 1800,-

Underlag i 400 TPU-laminert nylon. Over- og underdel som blåses opp og reguleres separat gir fleksibilitet. Multifunksjonsventilen er todelt, når ring 1 sitter i, kan madrassen fylles med luft. Drar du ut ring 2, tømmes madrassen raskt for luft. Enkelt å finjustere trykket i underlaget. Det fungerer noenlunde selv om et av kamrene punkteres. Utvendig boblestruktur fordeler trykket godt. Inni underlaget skal ca. 700 luftceller fungere som på en springfjærmadrass. Innvendig isolert med Thermo Lite fiberisolasjon samt Exclin Platinum varmereflekterende stoff. Middels friksjon på begge sider. Middels støyende. Boblestrukturen gjør at underlaget kan fylles hardere enn flate underlag og likevel være behagelig. Takler ujevnheter i underlaget meget godt. Pumpesekk og Air Chair Kit fås som ekstrautstyr. Rep.-sett og oppbevaringspose følger med. I tyngste laget. 10 år garanti.

8

Komfortabelt, fungerer ved lekkasje på ett kammer

Tungt, noe støy

Praktisk bruk	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Komfort	<div style="width: 75%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Holdbarhet	<div style="width: 75%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Totalt	<div style="width: 75%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>

THERM-A-REST

NEO AIR XTHERM

Therm-A-Rest, www.cascadedesigns.com, Vertikal AS, www.vertikal.no, testunderlag levert av www.hektapatur.no

Målt vekt (kun underlaget): 582 gram, testunderlag i long & wide (finnes også i regular)
Målt størrelse sammenpakket (lengde x diameter): 23 x 12 cm
Målt størrelse oppblåst (bredde, lengde, tykkelse liggeområde): 63 x 196 x 6,3 cm
Oppgitt R-verdi: 5,7, ned til -23 °C
Pris: kr 2299,-

Oppblåsbart underlag med mumiefasjon, 30D nylon i topp og 70D nylon i bunn. Fyllt med Triangular Core Matrix som gir over 100 soner/celler og reflekterende barrierer. Testens letteste og et av de varmeste! Antiskli, god friksjon på begge sider. Testens mest støyende under bruk. Erfarne brukere rapporterer at støyen avtar ved bruk over tid, dette har det ikke vært tid til å teste. Takler ujevnheter i underlaget godt, så vidt mulig å kjenne ujevnheter ved hoftekulen. Utstikkende skruventil på et hjørne, blåses opp med munnen. Underlaget skal tåle innvendig fukt fra pust, men et slikt proffunderlag burde ha mulighet for pumpesekk. Pakkpose følger med. 10 år garanti.

8

Let, varmt, komfortabelt, god friksjon

Støyer mye

Praktisk bruk	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Komfort	<div style="width: 75%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Holdbarhet	<div style="width: 75%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>
Totalt	<div style="width: 75%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>

BRA FOR LOMMEBOKA

ROBENS PRIMA CORE 9,0

Robens, www.robens.de, Arctic Fritid, www.arctic-fritid.no
www.robens.de

Målt vekt (kun underlaget): 655 gram

Målt størrelse sammenpakket (lengde x diameter): 32 x 10 cm

Målt størrelse oppblåst (bredde, lengde, tykkelse liggeområde): 55 x 198 x 9 cm

Oppgitt R-verdi: 2,1 (til +2,0 C)

Pris: kr 699,-

Kompakt luftmadrass i 30D ripstop nylon med isolerende Primaloft Infinity-fyll laminert til innvendige kanaler. Enkeltventil der du må presse inn ventilklaff ved tømning. Blåses opp med munnen, kan på sikt medføre mugg/råteproblemer. Pumpesekk fra f.eks. Exped passer ikke på ventilen. Blant de glatteste både på over- og underside. Middels støyende. Blant de letteste. Med korrekt lufttrykk takles selv store ujevnheter. Meget behagelig. Pakkpose følger.

Meget komfortabelt, veldig lett

Glatt, må blåse med munnen

7

Praktisk bruk	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #ccc;"></div>
Komfort	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #ccc;"></div>
Holdbarhet	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #ccc;"></div>
Totalt	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #4CAF50;"></div>	<div style="width: 100%; height: 10px; background-color: #ccc;"></div>

Kayoba Selvoppblåsende liggeunderlag

JULA, www.jula.no

Målt vekt (kun underlaget): 1651 gram

Målt størrelse sammenpakket (lengde x diameter): 61 x 16 cm

Målt størrelse oppblåst (bredde, lengde, tykkelse

liggeområde): 60 x 190 x 5 cm

R-verdi: Ikke oppgitt

Pris: kr 329,-

Selvoppblåsende underlag i nylonduk med PVC-belegg. Antatt skumgummifyll.

Skruventil i hjørne åpnes, og underlaget skal fylle seg på tre minutter. Det fyller seg ca. 80 prosent, resten må fylles med munnen. Dette kan på sikt medføre fukt/mugg i underlaget. To strammereimer med klikklås på underlaget pluss pakkpose. God friksjon på begge sider, støysvak, men blant de tyngste. Kjenner ujevnheter gjennom underlaget, og det blir ubehagelig etter en stund.

Totalt

Biltema Selvoppblåsende liggeunderlag

Biltema, www.biltema.no

Målt vekt (kun underlaget): 2131 gram

Målt størrelse sammenpakket (lengde x diameter): 65 x 16 cm

Målt størrelse oppblåst (bredde, lengde, tykkelse liggeområde): 60 x 195 x 4,6 cm

R-verdi: Ikke oppgitt

Pris: kr 299,-

Selvoppblåsende skumfylt liggeunderlag i 150D Oxford-nylon. Fyller seg delvis med luft, resten må blåses inn med munnen. Fukten kan på sikt medføre råte/muggproblemer. Solid, stor skruventil i hjørnet. Yttersiden er antisklibehandlet, og underlaget har god friksjon på begge sider. Er blant underlagene som støyer minst. Ujevnheter kjennes, men underlaget er såpass stivt at de dempes overraskende godt, tykkelsen tatt i betraktning. Pakksekk følger med. To løse elastiske strikker sitter på underlaget (lett å miste). Testenes tyngste. Opplevs som stivt og kaldt i kulde.

Totalt

